

AKADEMIN FÖR UTBILDNING OCH EKONOMI
Avdelningen för utbildningsvetenskap

En kvalitativ studie som undersöker motionärers uppfattningar kring varför en tjejdell på gymanläggningar finns

Examensarbete

Elin Haraldsson & Anna Lindström

2015

Examensarbete, Grundnivå (kandidatexamen), 15 hp
Pedagogik

Hälsopedagogiska programmet

Pedagogik 61-90hp

Handledare: Elisabet Hedlund
Examinator: Peter Gill

Haraldsson, E. & Lindström, A. (2015). *En kvalitativ studie som undersöker motionärers föreställningar kring varför en tjejdel på gymanläggningar finns*. Akademin för Utbildning och Ekonomi, Avdelningen för Utbildningsvetenskap, Högskolan i Gävle.

Sammanfattning

Gym härstammar från en manlig kultur och har kommit att bli en arena som präglas av manliga normer. En del gym har i modern tid börjat erbjuda kvinnor att träna på separata tjejdelar. Dessa delar är ofta ett låst rum där endast kvinnor har tillträde. Syftet med denna studie var att få en förståelse för varför manliga och kvinnliga motionärer tror att en separat del för kvinnor på gymanläggningar finns utifrån en social konstruktivistisk teori samt Simone de Beauvoirs perspektiv på genus. En social konstruktion är något som skapas genom människors samspel med varandra och samhället vi lever i. Simone de Beauvoir menar att sociala konstruktioner skapar individer till antingen män eller kvinnor och att män har kommit att bli samhällets ideal. Studien har genomförts via 10 stycken ostrukturerade intervjuer där 6 av respondenterna var kvinnor och 4 var män. En analys av rådata utmynnade i fem olika teman vilket sammanställdes till ett resultat. Temana åskådliggör de anledningar till varför tjejdelar finns enligt respondenterna och består utav *den maskulina gymkulturen, osäkerhet och erfarenhet, manliga blickar, manliga och kvinnliga roller* samt *religion och kultur*. Resultatet visar på att både män och kvinnor påverkas av rådande strukturer och normer i samhället. Dessa strukturer och normer kan även vara anledningar till varför separata delar för tjejer finns på gym.

Nyckelord: Tjejdel på gym, genus, socialt kön, sociala konstruktioner, manligt, kvinnligt, gymkultur

Innehållsförteckning

1.0 Inledning	1
2.0 Gymmens historia och kultur samt etableringen av en tjejdell	1
2.1 Kroppsuppfattning och styrketräning	2
2.2 Kvinnor, styrketräning och makt	3
2.3 Religion och kultur	4
3.0 Kön och genus	4
3.1 Manligt respektive kvinnligt.....	5
3.2 Könsmaktsordning	6
3.3 Simone de Beauvoir	6
4.0 Problemformulering	7
4.1 Syfte.....	7
4.2 Frågeställningar	8
5.0 Metod	8
5.1 Ostrukturerad intervju.....	8
5.2 Grupper och urval	9
5.3 Tillvägagångssätt	10
5.4 Transkribering	10
5.5 Analys av rådata	10
5.5.1 Social konstruktivism, genus och Simone de Beauvoir.....	11
5.5.2 Analysarbete	11
6.0 Resultat	12
6.1 Den maskulina gymkulturen.....	12
6.2 Osäkerhet och erfarenhet	14

6.3 Manliga blickar.....	16
6.4 Manliga och kvinnliga roller	16
6.5 Religion och kultur	19
7.0 Diskussion.....	19
7.1 Den maskulina gymkulturen.....	19
7.2 Osäkerhet och erfarenhet	20
7.3 Manliga blickar.....	21
7.4 Manliga och kvinnliga roller	22
7.5 Religion och kultur	24
8.0 Metoddiskussion	24
8.1 Den ursprungliga idén	24
8.2 Den faktiska studien	26
8.3 Påverkan på respondenter	27
8.4 Studiens tillförlitlighet.....	27
9.0 Slutsats och vidare forskning	28
Referenser.....	30
Bilaga 1 - Missiv	

1.0 Inledning

I dagens samhälle är gymmet en stor del av många människors vardag och deras träning är en del av deras identitet (Johansson, 1998). Gymmen blir på detta vis en viktig plats för människor att träffa andra människor och knyta nya kontakter (ibid.). Sedan kvinnor blivit en naturlig del av gymmen har deras inflytande ökat och det har skapats en efterfrågan på separata delar för kvinnor, så kallade tjejdelar (Johansson, 1998; Valentine, Jackson & Mayblin, 2014). Dessa tjejdelar kan vara en effekt av att gym härstammar från en manlig kultur och att kvinnor därigenom kan känna sig i underläge och utsatta när de tränar ihop med män (Johansson, 1998; Salvatore & Maracek, 2010). Vissa menar att synen på att män och kvinnor är och beter sig olika är en social konstruktion som existerar i vårt samhälle och att detta är något som alla påverkas av (Elwin-Nowak & Thomsson, 2003). Utifrån detta ämnar denna studie att undersöka motionärers uppfattningar kring varför en separat del för tjejer finns på gym, utifrån en social konstruktivistisk teori samt Simone de Beauvoirs perspektiv på genus.

2.0 Gymmens historia och kultur samt etableringen av en tjejdel

Gymmens framfart och etablering i västvärlden kommer från USA och bodybuildingen (Johansson, 1998). Under slutet på 1970 talet startades de första gymmen upp i Sverige och efterfrågan på dessa blev stor. På endast 10 år ökade antalet gym från omkring 30 till 350 stycken. De första gymmen i Sverige fanns undangömda i källare och var inte exponerade för allmänheten. Idag är många av gymmen belägna på centrala delar i samhället (ibid.).

Styrketräning och gym var länge en plats för män att träna och umgås med andra män och miljön samt kulturen på gym har utvecklats till att bli maskulin (Johansson, 1998). I modern tid tränar även kvinnor på gym och har blivit en naturlig del av dessa, trots detta har gymmen fortfarande en maskulin miljö och kultur. Gymmen kan fortfarande upplevas som en manlig plats och att kvinnorna är där på männens villkor. I samband med att kvinnorna fick tillträde till gymmen började en sexualisering av tränade kroppar ta form. Det var och är i stor utsträckning kvinnliga kroppar som sexualiseras i träningsmiljöer men även manliga kroppar sexualiseras. Kroppen och dess utseende har

fått en annan betydelse i dagens träningsinriktade samhälle och kroppen används som ett sätt att marknadsföra sig själv på i olika forum (ibid.).

Eftersom styrketräning anses vara en manlig träningsform för att öka sin muskelmassa kan en del kvinnor få en känsla av att de inte passar in på gym (Johansson, 1998; Salvatore & Maracek, 2010). Det har blivit allt vanligare att gym erbjuder ett separat rum för kvinnor att träna på, detta rum är oftast en låst avdelning som män inte har tillgång till (Valentine, Jackson & Mayblin, 2014). Det finns en efterfrågan på dessa avdelningar för enbart kvinnor och många kvinnor tränar hellre på den så kallade tjejdelen än ute i den del där både män och kvinnor kan träna tillsammans (ibid.).

2.1 Kroppsuppfattning och styrketräning

I dagens samhälle är idealen för den manliga och den kvinnliga kroppen olika (Larsson, 2004; Elwin-Nowak & Thomsson, 2003; Johansson, 1998). Konstruktioner och strukturer i samhället leder till att män eftersträvar i större utsträckning stora och synliga muskler samtidigt som kvinnor eftersträvar slanka kroppar med mindre definierade muskler. För kvinnor är risken att bli överviktig en faktor som spelar in i deras bild av sig själva och de är mer kritiska till sin kropp överlag. Det finns såklart undantag både bland män och bland kvinnor men överlag är det dessa ideal som eftersträvas. Det förutsätts att kvinnor har ett mindre intresse för styrketräning och att de därför inte väljer att träna styrketräning i samma utsträckning som män. Dock kan det vara så att kvinnor har ett mer komplicerat förhållande till sina kroppar än män, de förväntas vara smidiga och atletiska men inte allt för muskulösa. Hos män finns inte denna rädsla för en muskulös kropp, det finns inget komplicerat i att träna styrketräning och bygga muskler. Män förväntas inte vara smala och otränade, då de inte lever upp till den manliga normen. Skillnaden mellan de olika förhållningssätten till den egna kroppen härstammar inte ifrån biologiska skillnader utan är snarare konstruktioner som finns i samhället (ibid.). Inom gymträning kan det innebära att många kvinnor väljer att använda sig av konditionsträning för att få slanka kroppar och män använder sig av tyngre styrketräning för att öka sin muskelmassa (Salvatore & Maracek, 2010). Effekterna av detta kan bli att män och kvinnor använder olika delar av gymmet

och olika träningsredskap och detta leder i sin tur till att män och kvinnor upplever att vissa träningsredskap tillhör männen och andra tillhör kvinnorna (ibid.).

När tjejer och killar i sena tonåren diskuterat sina kroppar framgår det att många diskuterar den ”vackra kroppen” istället för den ”presterande kroppen” (Larsson, 2004; Connell, 2009). Både killar och tjejer som tränar regelbundet pratar i större utsträckning om hur de formar en vacker kropp snarare än en funktionell kropp, ofta är den kvinnliga kroppen i fokus i denna diskussion. Killarna pratar om den kvinnliga kroppen som vackrare än den manliga och killarna pratar mer sällan än tjejerna med varandra om den egna kroppen. Dock finns det en viss status i att som kille ha synliga magrutor bland personer med samma kön. Samtalet som råder kring manliga och kvinnliga kroppar tyder på att det finns normer som påverkar både män och kvinnors tankar och syn på den egna kroppen (ibid.).

2.2 Kvinnor, styrketräning och makt

Kvinnor kan uppleva att de inte är välkomna om de vill träna med fria vikter på gym, dels på grund av att det är fler män än kvinnor på den stationen och dels för att de kan känna att de blir uttittade om de kommer dit som kvinna (Valentine, Jackson & Mayblin, 2014; Salvatore & Maracek, 2010). Att bli uttittad är även en faktor som gör kvinnor osäkra och tveksamma till att träna på gym tillsammans med män, kvinnor kan uppleva att vissa män tittar på dem när de tränar med blickar som gör kvinnorna illa till mods (ibid.). Detta kan bero på att våra ögon spelar en stor roll i hur vi kommunicerar och uppfattas av andra människor (Backlund, 2006; Bergqvist, 2007). När vi tar ögonkontakt med en annan människa upplevs detta som ett kontaktsökande och ögonkontakten är viktig när vi vill skapa nya kontakter eller vill bibehålla de relationer vi redan har. Människor som undviker ögonkontakt upplevs ofta som bland annat kyliga, överlägsna och undvikande. Medan personer som tar ögonkontakt med många människor ofta uppfattas som öppna, mogna och vänliga. Blickar och ögonkontakt mellan människor kan också användas som en dominanshandling och upplevas hotfullt. Blickar kan upplevas som obehagliga och kan även anses vara sexuella trakasserier, dock är blickar ofta subtila och svåra att sätta fingret på (ibid.).

Kvinnor som tränar på gym kan uppleva att det finns områden i gymmet som de inte har tillgång till, de blir begränsade i sin träning på grund av männens beteende så som att de tar sig större plats än kvinnor (Valentine, Jackson & Mayblin, 2014; Salvatore & Maracek, 2010). Att män tar anspråk på större plats än kvinnor kan ha att göra med den rådande kultur och uppfostran som finns i dagens samhälle gällande pojkar och män (Bergqvist, 2007). Men att ta sig rätten att ta plats kan leda till en omedveten maktutövning som inte gynnar kvinnorna positivt. I vårt samhälle ges männen mer plats och detta ses ofta som en självklarhet, kvinnor som gör anspråk på samma utrymme kan upplevas som störiga och gnälliga (ibid.).

Kvinnor tränar i större utsträckning på maskiner så som löpband och spinningcyklar medan männen tränar med fria vikter (Valentine, Jackson & Mayblin, 2014; Salvatore & Maracek, 2010). Många kvinnor upplever en osäkerhet på gymmet som beror på att de inte vet hur maskiner och övrig utrustning fungerar och ska användas, detta leder till att fler kvinnor än män undviker att träna på gym (ibid.).

2.3 Religion och kultur

Inom vissa religioner bär kvinnor traditionsenligt klädesplagg som täcker deras hår och kropp (Göth & Lycken, 2002; Donnelly et al., 2011). Dessa klädesplagg får inte tas av när kvinnorna vistas tillsammans med okända män. Därför kan detta försvåra träning tillsammans med män för dessa kvinnor om de inte vill bära heltäckande klädesplagg vid träning (ibid.). En studie som gjorts i Qatar visar att kvinnorna där inte ser sina klädesplagg som ett hinder för fysisk aktivitet då de kan träna på gym för endast kvinnor och därav använda andra kläder (Donnelly et al., 2011).

3.0 Kön och genus

Det går att skilja på begreppen kön och genus samt ge dem olika betydelser (Elwin-Nowak & Thomsson, 2003; Connell, 2009). Kön innebär de biologiska skillnader som män och kvinnor föds med. Alltså de fysiska skillnaderna som finns i våra kroppar, så som organ och kroppsstruktur, inte hur män och kvinnor beter sig och handlar. Genus däremot innefattar hur manligt och kvinnligt har skapats genom sociala konstruktioner i

samhället och det har bidragit till att män och kvinnor ofta beter sig på olika sätt för att de förväntas att göra det (ibid.).

3.1 Manligt respektive kvinnligt

Redan som bebisar görs det skillnad på pojkar och flickor och vi sätter olika egenskaper på pojkbebisar och flickbebisar (Connell, 2009). En vanlig uppfattning är att en flickbebis är ledsen när hon gråter men däremot anses det att en pojkbbebis är arg. Att vara ledsen kan anses som en mer passiv roll i sammanhanget samtidigt som att vara arg är en mer aktiv egenskap. Att skilja på pojkar och flickor fortsätter sedan upp i åldrarna och vidare i livet. Kvinnor och män ges olika egenskaper trots att det inte behöver vara så rent biologiskt. När pojkar växer upp uppmuntras de till aktivitet genom sin omgivning och sina leksaker, de är i större utsträckning utklädda till superhjältar, spelar fotboll och cyklar. Flickorna blir i sin tur uppfostrade att leka mer passiva lekar, med dockor och husgeråd. Pojkar och män tillåts ta plats och vara dem som hörs i varierande sammanhang, samtidigt som flickor och kvinnor inte tar samma plats då de inte förväntas göra det. Connell (2009) menar att det är på detta sätt som människor blir antingen manliga eller kvinnliga, genom hur vi fostras av samhället och dess normer. Detta innebär att det är genom sociala konstruktioner som vi skapas till män och kvinnor (ibid.).

Elvin-Nowak och Thomson (2003) uppmärksammar att undersökningar har gjorts i skolor där flickor har fått en extra utbildning inom ett specifikt ämne, men inte pojkar. Det framkom sedan att trots flickor fått mer utbildning i ämnet än pojkar, upplevde flickorna att de först efter utbildningen hade lika hög kompetens som pojkarna i det ämnet. Att pojkar och män upplevs vara mer kompetenta än flickor och kvinnor är en föreställning som råder i dagens samhälle inom många områden. Det finns uppfattningar om att flickor och kvinnor är mindre säkra på sig själva angående sina kunskaper än pojkar och män vilket kan bidra till att män uppfattas som mer säkra (ibid.).

Det råder dock olika åsikter om huruvida människor skapas till män och kvinnor genom sociala konstruktioner eller om vi föds till att vara manliga och kvinnliga (Connell, 2009; Gray 1992). Författaren och psykologen John Gray har skrivit boken *Män är från*

Mars och kvinnor är från Venus (1992). Här har Gray skrivit fram sin egen teori om kvinnor och män. Han anser att män och kvinnor är olika i grunden och har genetiskt olika behov och olika sätt att vara. Gray menar således att detta är biologiska skillnader och inte något som vi formats till genom sociala konstruktioner. En människa är antingen maskulin eller feminin och detta har att göra med vilket biologiskt kön du har fötts till. Gray menar även att kvinnor och män måste lära sig att förstå de olikheter som skiljer dem åt för att de ska kunna leva och fungera ihop (ibid.). Detta tankesätt går alltså emot det Connell (2009) skriver om genus och hur vi formas till antingen män och kvinnor genom samhällets normer och ideal.

3.2 Könsmaktsordning

Att ha och få makt är inte förunnat alla människor, människor kan av olika anledningar vara underordnad andra individer vare sig det handlar om män eller kvinnor. (Bergqvist, 2007; Hirdman, 1992; Heberlein, 2014). I samhället finns det strukturer som ger människor mer eller mindre makt över andra individer. När makten fördelas mellan kvinnor och män har män historiskt sett varit överordnade kvinnorna och därmed haft större makt än dem. Detta gäller till viss del även i dagens samhälle. 1920 myndigförklarades gifta kvinnor och då kunde de alltså försörja sig själva och ta egna beslut. Att de tidigare inte blivit myndiga som gifta har gett mannen en stor makt över sin hustru. Än idag kämpar kvinnor med att få tillgång till de positioner och den makt männen har förskansat sig. Dock är det fortfarande så att männen generellt sett har en större makt än kvinnorna (ibid.).

3.3 Simone de Beauvoir

Simone de Beauvoir var en filosof och feminist från Frankrike som var aktiv i mitten på 1900-talet (de Beauvoir, 2002). de Beauvoir skapade ett paradigmskifte med sina publikationer och många kom att debattera och ifrågasätta hennes tankar. Det de Beauvoir framför i sina publikationer handlar framförallt om synen på manligt och kvinnligt. Historiskt sett har männen varit samhällets ideal och kvinnorna har varit underställda männen, vilket lett till att kvinnorna fått anpassa sig efter dem. År 1949 utgavs de Beauvoirs mest uppmärksammade och inflytelserika bok *Det andra könet*, i

denna bok myntas aforismen ”man föds inte till kvinna, man blir det”. Hon menar att vi som människor skapas till antingen män eller kvinnor och att vi på grund av detta får olika egenskaper som skiljer oss åt (ibid.).

4.0 Problemformulering

Gym har tidigare varit en miljö och en plats för män, kvinnor har inte varit en del av detta (Johansson, 1998; Connell, 2009). Men ganska nyligen har kvinnor också börjat intressera sig för att träna på gym. Trots detta är gymmen fortfarande en maskulin miljö med patriarkala strukturer. Dessa strukturer härstammar ifrån sociala konstruktioner om män, på samma sätt finns det konstruktioner om kvinnor. Dessa konstruktioner är ingenting som män eller kvinnor väljer att vara en del av, det är något som finns i vårt samhälle och alla påverkas av (ibid.). Idag finns det en efterfrågan och ett behov av separata delar endast för kvinnor på gym (Valentine, Jackson & Mayblin, 2014). Många kvinnor tar del av sådana gym och känner sig nöjda, men kvinnor blir genom detta automatiskt det kön som får anpassa sig och dra sig undan, vissa kan även känna sig tvingade att använda sig av tjejdelen bara på grund av att det erbjuds en tjejdel. Det kan även skapas en föreställning om att kvinnor inte skulle kunna känna sig trygga på gymmens könsblandade delar eftersom de finns dessa låsta och separata delar för tjejer (ibid.). Vi har upplevt att få tidigare studier är gjorda på motionärers uppfattningar kring varför de tror en tjejdel på gym finns, därför anser vi att detta vore ett intressant område att studera.

4.1 Syfte

Syftet är att få en förståelse för varför manliga och kvinnliga motionärer tror att en separat del för kvinnor på gymanläggningar finns utifrån en social konstruktivistisk teori samt Simone de Beauvoirs perspektiv på genus.

4.2 Frågeställningar

- Vilka faktorer tror respondenterna påverkar valet av att träna/inte träna på en separat tjejdell?
- Hur uppfattar de manliga respondenterna behovet av en separat kildell?
- Vilka sociala konstruktioner kan påverka behovet av en tjejdell?

5.0 Metod

Denna studie ska genomföras med hjälp av intervjuer. Enligt Cohen, Manion och Morrison (2007) så lämpar sig intervjuer för studier som ämnar undersöka individers personliga åsikter och tankar kring ett ämne. Intervjuer kan därför ge en förståelse för hur individer tänker (ibid.). Eftersom denna studie har för avsikt att undersöka människors uppfattningar kring avskilda delar på gym enbart för kvinnor så anser vi att intervjuer är den bäst lämpade datainsamlingsmetoden för just detta.

5.1 Ostrukturerad intervju

Den form av intervju som är tänkt att användas i denna studie är ostrukturerade intervjuer. Bryman (2011) menar att en ostrukturerad intervju lämpar sig vid tillfällen då forskaren vill genomföra en avslappnad intervju som mer liknar ett naturligt samtal. Vid genomförandet av en ostrukturerad intervju så använder sig forskaren endast av stödord eller teman för att vara så lite styrd som möjligt (ibid.). I en ostrukturerad intervju intresserar sig forskaren för vad respondenterna anser är det viktigaste och det är detta som avgör vilka frågor som ställs under intervjun (Lantz, 2007). Längden på en intervju är beroende av respondenten och dennes situation den befinner sig vid tidpunkten då intervjun ska genomföras. Längden påverkas även av att den som genomför intervjun ska få svar på sitt syfte på ett tillfredställande sätt, detta är något som den som intervjuar själv måste avgöra att den fått (ibid.).

Intervjuerna i denna studie beräknas gå relativt fort att genomföra, men tiden styrs även av hur mycket respondenterna har att säga och när syftet tycks vara besvarat. Intervjuerna är tänkta att ta runt fem minuter och borde inte nämnvärt störa respondenterna i deras vardag. Vi väljer att genomföra fler kortare intervjuer istället för

färre långa eftersom vi är intresserade av flera uppfattningar och vinklar av fenomenet än få djupa reflektioner. Vi tror även att det kan vara en fördel att ha korta intervjuer för att få individerna att delta. Intervjuerna görs vid olika tillfällen för att vi som forskare ska ha tid och möjlighet att analysera och bearbeta materialet. Vi tror även att detta ger oss en möjlighet att reflektera kring vårt utförande och på så sätt göra förbättringar och ändringar till nästa intervju. Vi väljer att spela in intervjuerna efter respondenternas godkännande. Enligt Lantz (2007) så finns det risk för att en analys börjar ta form om forskaren endast antecknar respondenternas svar, eftersom det då blir forskaren som avgör vad som är värt att notera. Spelas intervjun in och sedan transkriberas undviks det att en förhastad analys görs av materialet (ibid.).

5.2 Grupper och urval

De individer som ska intervjuas i denna studie är aktiva och vana motionärer som tränar på gym. Vi väljer att intervjuas både män och kvinnor eftersom studien syftar till att undersöka varför personer från olika kön tror att en separat tjejdell på vissa gym finns. Respondenterna till denna studie kommer att vara över 18 år och därför behövs det inte enligt Vetenskapsrådet (2002) intyg om godkännande från målsman. Antalet respondenter beräknas bli 10 stycken, varav 6 kvinnor och 4 män.

Respondenterna till denna studie är utvalda studenter på högskolan i Gävle. Deltagarna är slumpvist utvalda studenter som blir tillfrågade om deltagande i studien då de befinner sig på allmänna områden på skolan, vi tar ingen hänsyn till vilket program de tillhör. De blir tillfrågade om de vill delta i studien och om de har någon erfarenhet av att träna på gym. Har de ingen erfarenhet av att träna på gym så kan de inte delta i vår studie, då vi tror att det är väsentligt att de som deltar har en god uppfattning om vad det innebär att träna på gym och hur den miljön kan se ut. När respondenterna visat intresse för att delta blir de även informerade muntligt om studiens syfte samt att deltagandet är anonymt och frivilligt. De får även ta del av ett missiv (se bilaga) där vi förklarar hur deras svar kommer att hanteras, det vill säga att deras svar kommer transkriberas och anonymiseras samt vad studiens syfte är. De får även veta att de kan kontakta oss för att bli bortplockade ur studien fram till ett visst datum.

5.3 Tillvägagångssätt

Vi är två studenter från hälsopedagogiska programmet närvarande vid intervjun och en respondent åt gången. Alla respondenter som deltar får ge sitt godkännande till att vi spelar in intervjun. Vid inspelningen används en smartmobil och ljudfilerna sparas sedan över på en dator och raderas från mobiltelefonen, allt för att respondenternas anonymitet ska bevaras. Alla respondenter får en varsin kod från nummer 001 till 010 även detta för att bibehålla respondenternas anonymitet. Intervjun inleds med att respondenten tillfrågas om den förstått syftet och villkoren med studien och sedan ställs en startfråga som är likadan för alla. Den inledande frågan som ställs är: *varför tror du att en separat del för tjejer på gym finns?* Frågorna som följer på denna avgörs av hur respondenten svarar och blir inte alltid samma från person till person.

5.4 Transkribering

Transkribering kan enligt Brinkmann och Kvale (2015) med fördel användas för att få en djupare analys av rådata. Hur transkriberingen ska gå till är beroende av hur den data som har samlats in ser ut och vad som ska undersökas. Vad som är viktigt att ta med vid en transkribering bestäms av syftet till studien. En studie som är intresserad av personers uppfattningar och åsikter är inte beroende av en transkribering som är gjord exakt ordagrant, med markeringar på pauser, hostningar och övriga ljud. Då är det viktigare att personens åsikter kommer fram tydligt (ibid.). Då vi endast är intresserade av vilka åsikter respondenterna har och snarare vill se vad det är de säger än hur de säger det, väljer vi att inte ta med oväsentliga ord så som *öh* och *hmm*. Skatt och suckanden ska inte heller finnas med i transkriptionen. I transkriptionen kommer både frågorna och respondenternas svar vara angivet.

5.5 Analys av rådata

De transkriberade intervjuerna ska analyseras utifrån socialkonstruktivistisk teori tillsammans med Simone de Beauvoirs perspektiv på genus. Genom detta kommer gemensamma faktorer kunna urskiljas som tillsammans med citat från respondenterna sedan formar studiens resultat.

5.5.1 Social konstruktivism, genus och Simone de Beauvoir

Social konstruktivism är en samhällsvetenskaplig teori som handlar om att samhället och det liv vi lever är socialt konstruerat av människor i samspel med varandra (Hansson, 2011; Hacking, 2000). Människorna i ett samhälle skapar alltså olika fenomen och begrepp vilket i sin tur styr våra handlingar. Skillnaden mellan män och kvinnor är ett exempel på en social konstruktion, genom att dela in människor i olika kön med olika förutsättningar så kommer människor att bete sig på olika sätt beroende på vilket kön de tillhör. Hade denna sociala konstruktion inte skapats av människor hade det inte funnits ett sammanhang där kön bestämmer vilka egenskaper som definierar en människa (ibid.). de Beauvoir menar att människor skapas till män eller kvinnor och att män är idealet, det ursprungliga (de Beauvoir, 2002). Detta leder till att människor delas upp i två olika kategorier, män och kvinnor, denna uppdelning innebär även att kvinnorna blir "det andra" och männen är det som allt utgår ifrån. de Beauvoir menar att kvinnor skapas till att vara just kvinnor och att män skapas till män. Genom att delas in i kategorin kvinna eller man så får individen egenskaper och fysiska förmågor tilldelat sig. Genus skapas på detta vis utifrån sociala konstruktioner och förutfattade meningar (ibid.).

5.5.2 Analysarbete

Vid framställning av ett resultat måste rådata i form av intervjuer transkriberas för att sedan bearbetas och analyseras. Analysen ska ske genom att vi tittar på intervjuerna genom en social konstruktivistisk teori samt Simone de Beauvoirs genusperspektiv. Genom detta är det tänkt att vi ska finna gemensamma faktorer och röda trådar som sedan kommer formas till teman som skrivs fram i resultatet. När olika teman hittats ska det tas fram citat som understryker dessa. De teman som används är endast till för att göra resultatet mer lättöverskådligt och begripligt, men det är citaten och den analys vi gör av dessa som sedan utgör resultatet.

6.0 Resultat

Nedan presenteras resultatet i de teman som urskilts från vår rådata. Under varje tema finns citat som vi anser är av betydelse för vårt resultat. Detta resultat speglar våra respondenters åsikter och uppfattningar och kan således inte generaliseras. De citat och som framtagits och den analys som gjorts av dessa ska synliggöra hur vi svarar på studiens syfte och även göra resultatet mer lättöverskådligt.

6.1 Den maskulina gymkulturen

Det framkom att majoriteten av respondenterna ansåg att män har mer rörelsefrihet och utrymme på gymmen. De menar att kvinnorna inte känner sig lika bekväma med att ta i och ge ljud ifrån sig när de tränar, vilket hindrar dem från att få full effekt av sin träning. Några av de manliga respondenterna tror att kvinnorna inte vågar träna fullt ut med män omkring sig eftersom de känner sig uttittade på ett sätt som inte är önskvärt. Respondenterna tror därav att det kan vara en anledning till att en tjejdel på gym finns.

”...jag tror ju att de kan känna att de kan köra på mer där. [...] så där kan de kanske släppa lös och liksom verkligen gå in för träningen. Och till exempel stänka vid lyften som många killar gör.” (Man)

”Jag tror att de flesta tjejer vågar nog inte komma fram till herravdelningar för att de finns kanske några killar som gör kanske för mycket ljud ifrån sig eller kanske lite småtittar på dom på ett sånt här äckligt sätt och låter dom inte vara för sig själva.” (Man)

Dessa citat ger känslan av att respondenterna anser att det är en naturlig sak att ta plats på gymmet och att individer är fria att träna så hårt som de vill är något som är förunnat männen och inte kvinnorna, detta kan styrkas med Simone de Beauvoirs perspektiv att männen är idealet. Männen i detta sammanhang är enligt respondenterna de som har företräde på gymmen och kvinnorna är det andra könet och får anpassa sig efter dem. Det kan även ge en bild av att kvinnorna väljer att träna på en separat tjejdel eftersom den manliga kulturen och miljön inte är närvarande på samma sätt. Kvinnorna kan då känna sig mer bekväma och ha en större frihet på dessa delar vilket kan göra att de separata tjejdelarna blir mer eftertraktade att träna på. Citaten ovan ger även en bild av att kvinnor inte vågar ta plats och träna hårt tillsammans med män och respondenterna menar att detta

skulle vara en anledning till att en tjejdel på gym finns. I vårt samhälle finns det normer och konstruktioner gällande kvinnor och män som kan innebära att kvinnor och män agerar på olika sätt i liknande situationer. Kvinnor och män kan alltså agera ut efter ett mönster som är förväntat av dem enbart på grund av det kön de tillhör. Dessa mönster påverkar både män och kvinnor och som respondenten nämner så blir kvinnornas utrymme begränsat genom att männen ger dem blickar som upplevs obehagliga och störande, på så vis har männen en större rörelsefrihet än kvinnorna.

En av respondenterna upplevde det även som om männen i större utsträckning kände sig mer hemma och bekväma i gymmiljön än vad kvinnor gör.

”Rent allmänt så tror jag... Eller statistiskt eller vad man ska säga, så tror jag att det är fler killar som känner sig liksom hemma i miljön, än vad tjejer gör.”

(Kvinna)

Detta citat visar på att männen känner sig mer bekväma på gymmen än kvinnorna och att miljön är mer maskulin vilket kan göra att männen får ett större utrymme. Anledningen till att männen får mer utrymme och att de skulle känna sig mer bekväma i gymmiljön kan bero på hur män uppfostrats. De får i tidig ålder lära sig att de tillhör den rådande normen och att det i stor utsträckning är männen som besitter makten i samhället. Vilket kan innebära att män överlag känner sig mer säkra och bekväma i fler situationer än vad kvinnor gör. Det kan vara en föreställning och konstruktion att män ska vara mer säkra och bekväma än kvinnor, detta kan leda till att män känner att de måste leva upp till den bilden annars avviker de från normen. Att gymmen också under en lång tid har varit männens arena kan till viss del vara avgörande för att det är en maskulin kultur som råder på gymmen, vilket gör att män kan känna sig mer hemma där än kvinnorna.

När männen i studien blev tillfrågade om de skulle se ett behov av en separat kildel och om de skulle använda en sådan om det fanns, svarade de manliga respondenterna att de inte ser ett behov av detta.

”Näe. Jag tycker att det är bra att det är blandat, det är som med allt annat att det behövs båda könen för att det ska hållas på en bra nivå och så. [...] Så jag vet inte varför dom här avdelningarna liksom finns, men ä jag skulle inte vilja se en avdelning enbart för killar.” (Man)

”Nähäe! Jag hade gått på en sån blandad. Jag hade inte gått på en sån killdel.” (Man)

Ingen av de manliga respondenterna hade valt att träna på en separat killdel om det erbjöds. Dock så har de tidigare citaten antytt på att respondenterna i studien anser att män känner sig mer hemma i gymmiljön. Detta kan vara en anledning till att männen inte känner att de har ett behov av en separat killdel. Till följd av sociala konstruktioner och rådande genusstrukturer har männen den första och naturliga platsen på gymmen, detta blir också tydligt i ett av de tidigare citaten i denna studie där en av respondenterna refererar den blandade delen till ”herravdelningen”. Det kan alltså upplevas av männen som att gymmen i grunden är deras och att kvinnorna på detta vis har fått komma in på männens del.

6.2 Osäkerhet och erfarenhet

För att känna sig säker som kvinna att träna bland män ansågs erfarenhet vara en viktig faktor. Enligt respondenterna som deltog i studien var osäkerhet på gymmet en avgörande anledning att välja att träna på en tjejdel om detta erbjöds.

”...kvinnor kanske är lite obekväma med att gå till gymmet såhär första gångerna kanske, att man inte känner att... att man inte vill att andra ska se när man börjar träna, utan sen när man väl kommit igång kanske det känns bättre att köra.” (Man)

”...men det är ingenting som jag känner att jag har behövt. Och det är kanske för att jag känner mig liksom ganska säker i det jag gör.” (Kvinnlig respondent talar om användandet av en tjejdel)

Att som kvinna känna osäkerhet på gymmet och helst vilja skaffa sig erfarenhet innan hon börjar träna på gym tillsammans med män, ger en föreställning av att män är mer kunniga än kvinnor. Kunskap är inget som tilldelas de olika könsrollerna vid födseln utan det är något som varje individ själv får genom erfarenhet, vare sig personen är man eller kvinna. Att män på grund av sitt kön automatiskt skulle vara bättre och mer kunniga på styrketräning än kvinnor är en felaktig uppfattning, detta är snarare en konstruktion som finns i vårt samhälle. Män påverkas i lika stor utsträckning som kvinnor av samhällets normer vilket i sin tur leder till att deras handlingar och beteende påverkas av sociala

konstruktioner. Osäkerhet och brist på erfarenhet är en faktor som kan ha betydelse för varför en tjejdel finns på gym.

En kvinnlig respondent tror också att hon skulle våga utveckla och utmana sig själv mer om hon tränade på en tjejdel. Eftersom hon upplever det som om män oftare än kvinnor ger hjälp och tips utan att de har blivit tillfrågade om sin åsikt.

*“Men jag skulle nog också känna att på tjejavdelningen skulle jag nog våga testa på lite mer. Och kanske våga göra fel. För jag tror inte att tjejer är såhär: ”*host host* Ursäkta du gör nog lite fel där”.” (Kvinna)*

Respondenten menar att ge råd och hjälp till någon som inte efterfrågat det kan göra att personen som blir hjälpt inte vågar utmana sig själv. I detta fall gäller det kvinnor som blir hjälpta av män utan att be om detta. På detta vis tar män utrymme från kvinnor och det kan vara ett sätt att utöva makt mot kvinnorna utan att de fått ett godkännande av dem. Anledningen till att vissa män ger oönskad och ej efterfrågad hjälp kan handla om att det finns en föreställning kring att män anses mer kunniga än kvinnor, vilket kan bidra till att männen känner att de bör leva upp till den normen för att inte framstå som mindre maskulina. Att kvinnorna kan uppleva det som om de blir motarbetade av männens beteende behöver inte vara något männen gör medvetet men konsekvenserna av deras handlingar kan leda till att kvinnorna blir obekväma. Det kan även handla om att den kvinnliga respondenten ger uttryck för att det finns en rädsla och osäkerhet kring att visa sig inkompetent inför män. Det ger även en bild av att respondenten tror att män tittar på hur hon utför sina övningar rent tekniskt och att hon utifrån detta blir bedömd. Detta kan vara en föreställning som existerar hos den kvinnliga respondenten om män och deras beteende.

En kvinna trodde däremot inte att erfarenhet var en faktor som spelade roll i valet av att träna på en tjejdel eller inte. Utan tror snarare att kvinnor väljer att träna på en tjejdel för att slippa bli uttittad av män som tränar.

”Och för att inte bli uttittad av vissa män, att man känner sig såhär iakttagen, det är väl det tror jag. Jag tror inte det här med att man är ovan spelar någon roll egentligen.” (Kvinna)

Brist på erfarenhet behöver inte enbart vara en faktor som stämmer in på alla kvinnor som väljer att träna på en tjejdel. Brist på erfarenhet och blickar från män är de två faktorer som

nämns oftast av respondenterna i denna studie. Dessa två faktorer är även nära besläktade, genom att kvinnor kan uppleva att de blir betraktade kan de känna sig osäkra. Återigen kan detta beteende kopplas till maktstrukturer och normer i samhället som skapats genom sociala konstruktioner. I denna studie nämner respondenterna att oönskade blickar från män kan vara ett hinder för att utföra den träning som kvinnorna önskat. Även detta kan leda till att kvinnor väljer att hellre träna med enbart kvinnor.

6.3 Manliga blickar

Majoriteten av respondenterna, både män och kvinnor ansåg att kvinnor kan uppleva att män ger dem blickar som inte är uppskattade och det kan i sin tur bidra till att kvinnor väljer att träna på separata tjejdelar. Respondenterna har svårt att sätta ord på vad det är som gör vissa blickar till obekväma men de är överens om att det förekommer.

”Så tyvärr finns det ju faktiskt män som tittar såhär lite... Speciellt på en när man är på gym, av egna erfarenheter och så och då tror jag att det är väldigt många som känner sig besvärade av det.” (Kvinna)

”Jag antar att tjejer känner sig uttittade på gymmet. Känner sig mer bekväma med att ha en egen del.” (Man)

Genom att få oönskade blickar menar respondenterna att kvinnor kan bli obekväma. På grund av att kvinnorna upplever att de blir uttittade så kan det påverka deras träning och de väljer att träna i en separat del för bara kvinnor på grund av detta. Hade inte kvinnorna känt sig uttittade hade de kanske känt sig mer bekväma med att träna tillsammans med det motsatta könet. Ingen av de manliga respondenterna nämner något om att de själva erfarit oönskade blickar av en kvinna, så det framstår inte som ett problem för männen i denna studie. Det är sociala konstruktioner kring synen på män och kvinnor som kan vara bidragande till att kvinnor upplever att de blir betraktade på ett olämpligt sätt av män.

6.4 Manliga och kvinnliga roller

Bland respondenterna fanns det många olika föreställningar om hur individer beter sig som man eller kvinna på ett gym. Ofta handlade respondenternas svar om hur kvinnor upplever att de måste upprätthålla ett ideal, att de måste vara snygga och fina samtidigt som de tränar.

Nedan talar en kvinnlig respondent om att hon tror att kvinnor kan uppleva att de måste vara snygga när de tränar ihop med män, vilket skulle vara en anledning till att välja att träna på en separat tjejdell.

”Ja men jag tror det för idealet som är idag att man ska vara så jäkla snygg och fin och piffad jämt, man kan liksom inte bara vara den som man vill utan hela tiden ska du vara någonting, en produkt. [...] jag kan gå tillbaka till mina vänner som inte kan gå till gymmet utan att sminka sig, ifall det kan ju vara någon snygg kille där.” (Kvinna)

Respondenterna anser att det kan vara viktigt att som kvinna upprätthålla de kvinnliga idealen som finns i samhället när de tränar tillsammans med män. Respondenterna menar att på en tjejdell kan kvinnorna uppleva att de inte behöver upprätthålla dessa ideal och kan på så vis känna sig friare och tryggare i sin träning. Åter igen är den manliga blicken närvarande i samtalet. Kvinnorna lägger vikt och betydelse vid vad männen ska tycka om dem och detta kan tolkas som att de tar energi och kraft ifrån deras träning då de kan föredra att träna på en separat del för tjejer för att slippa tänka på detta. Att bli bedömd utifrån sitt utseende kan vara något som tillhör många kvinnors vardag och det är inget som ifrågasätts i samma stund som det händer. Detta kan även ha att göra med den bild som kvinnor har av mansrollen och dess betydelse. Kvinnorna kan ha en föreställning om hur män tittar på dem och detta gör att kvinnorna själva skapar de manliga blickarna, vilket i sin tur upprätthåller de konstruktioner som förekommer i samhället.

Även en av de manliga respondenterna reflekterar över att kvinnor oftast ses som objekt när han nedan talar om mäns syn på en tjejdell.

”Det är många killar som tycker att det är synd att det finns, för att det inte finns lika mycket ögongodis.” (Man)

När kvinnor benämns som ”ögongodis” kan en bild ges av att kvinnors utseende är till för att behaga. Det kan även framstå som om det är acceptabelt att titta och bedöma kvinnors yttre. Detta kan sägas ge en bild av hur kvinnor i vår kultur ibland framställs som objekt.

Vidare fanns det även skillnader i vad som ansågs som manliga och kvinnliga träningsredskap på gymmen, Två kvinnor nämner också att det finns områden på gymmen

som var männens och andra som var kvinnornas. Tillexempel säger en kvinna att de fria vikterna är männens avdelning.

”Längst in där har dom ju såhär lite tyngre vikter liksom, där känner man att det är ju typ killavdelningen nästan. Jag var in och nosade lite där, och det kändes lite såhär ”vad gör jag här?”. Så jaa, det kanske finns lite såhär avdelningar inne på gym, att där håller killarna till eller där håller tjejerna till.” (Kvinna)

”Att man inte behöver ställa sig och vara liten tjej och bufflar bort alla stora killar ifrån hantlarna eller liksom skivstänger eller vad det nu är som man inte skulle våga på ett öppet gym.” (Kvinna)

Här återkommer föreställningarna om att männen känner sig mer hemma i gymmiljön och har mer rörelsefrihet. En av de kvinnliga respondenterna anger att hon upplever gymmet som uppdelat mellan män och kvinnor. Hon antyder att hon inte känner sig välkommen bland de tyngre fria vikterna eftersom de kan ses som männens område. En av kvinnorna antyder även att tjejer är, eller i alla fall ses som mindre än män och därför skulle behöva hävda sin plats bland på gym. Gymmen blir på detta vis männens territorium och tar kvinnorna själva ingen plats så får de heller ingen plats. Detta går att koppla till Simone de Beauvoirs perspektiv kring att männen kommer i första hand och platsen på gymmen blir männens. Kvinnorna på gymmen kan behöva hävda sig för att få lika mycket utrymme som männen, vilket tyder på att det är männen som ges den naturliga platsen på gymmet.

En kvinnlig respondent ansåg även att det finns en föreställning om att män är starkare och mer kunniga om styrketräning än kvinnor.

”Men typ att killar ska vara starkare, de kanske kan mer om styrketräning.”
(Kvinna)

En vanligt förekommande uppfattning om män och kvinnor är att män är starkare än kvinnor, dock går det inte att förutsätta detta. Det är konstruktioner och normer som gjort att denna uppfattning existerar. Alla individer har olika förutsättningar för fysisk aktivitet det är inte det biologiska könet som avgör individens fysiska kapacitet. Denna rådande uppfattning anser vi upprätthålls av både män och kvinnor, genom att båda parter betar sig så som de förväntas bete sig. På detta vis kan män och kvinnor påverka varandra att leva

upp till olika roller, en man kan känna sig tvingad att till exempel lyfta tyngre än en kvinna på gymmet. Likaså kan en kvinna uppleva att hon inte skulle klara av att lyfta lika tungt som en man på grund av att hon som kvinna bedöms vara svagare än en man.

6.5 Religion och kultur

Två av respondenterna angav religion och kultur som en faktor till att en tjejdel på gym finns.

”...men på grund av deras kultur eller religion blir det svårt för dem att vistats i en avdelning där det är fullt av män, så på det sättet är det ju bra.” (Kvinna)

”Och sen la jag märke till också att det är många tjejer som började träna som har slöjor som inte får visa sin kropp då som går in på den här tjejavdelningen.” (Man)

Dessa citat påvisar en viktig anledning till att motionärer tror att en tjejdel finns på gym. En tjejdel kan uppfylla en viktig del för alla kvinnor som vill träna men av olika anledningar inte vill träna tillsammans med män.

7.0 Diskussion

7.1 Den maskulina gymkulturen.

Både enligt respondenterna i vår studie och enligt viss tidigare forskning (Johansson, 1998; Salvatore & Marecek, 2010; Valentine, Jackson & Mayblin, 2014) så präglas gymmen av en maskulin kultur. Detta kan ses som en av anledningarna till att kvinnor väljer att träna på en separat tjejdel. Eftersom att gym kan ses som en manlig arena kan kvinnorna känna sig utestängda från gemenskapen på gymmen och de kan även känna att de har mindre rörelsefrihet.

Enligt de manliga respondenterna i denna studie så efterfrågas inte en separat killdel. De tror inte att det finns ett behov av detta och de tror inte heller att de skulle använda en sådan del om det erbjöds. Detta kan bero på att gymmen är en manlig arena från början och att män känner sig hemma i den miljön. Vilket kan innebära att det finns en struktur om att männen äger den allmänna delen och på så sätt behövs ingen separat killdel.

Trots att männen i denna studie anger att en separat kildel inte efterfrågas kan detta inte ge en övergripande bild av vad män i allmänhet anser. Vi reflekterade kring om män kan uppleva sig bortprioriterade på grund av avsaknaden av separata kildelar då valet att träna på separata tjejdelar finns för kvinnor.

Enligt Johansson (1998) så var det i stort sett endast män som tränade på gym när de etablerades i Sverige på 1970-talet och det är detta som har präglat gymmens maskulina kultur. Vi anser att det går att ifrågasätta hur den maskulina miljön efter 40 år fortfarande är så stark trots att väldigt många kvinnor nu har blivit en stor del av gym. Respondenterna i denna studie anser att det är på grund av männens beteende som tjejdelar behövs på gymmen, ingen nämner att de finns för att tjejer vill ha egna delar oberoende av männens beteende. Därför anser vi att det finns belägg för att säga att en stor anledning till att separata delar för tjejer finns på gym är för att den maskulina gymkulturen är så stark. Detta styrker Simone de Beauvoirs genusperspektiv, männen är samhällets ideal och kvinnorna får anpassa sig efter dem (de Beauvoir, 2002). Vi har då vidare diskuterat ifall detta är rätt väg att gå, problemet som vi ser det ligger bland annat i att kvinnor inte känner sig hemma på gym på grund av att det anses vara männens arena. De ideal och normer som florerar i samhället kring män och kvinnor borde vara av intresse att förändra, både utifrån mäns och utifrån kvinnors perspektiv. Både män och kvinnor måste anpassa sig för att passa in i de sociala konstruktioner som existerar. Hade en förändring skett i dessa avseenden istället för att satsa på att starta upp separata tjejdelar kanske gymmen hade kunnat skapa en mer neutral miljö så att alla människor oavsett biologiskt kön kan träna och trivas tillsammans.

7.2 Osäkerhet och erfarenhet

Många som deltog i vår studie angav att osäkerhet var en bidragande faktor för att kvinnor väljer att träna på en tjejdela. Det fanns en uppfattning bland våra respondenter att män var mer hemmastadda i gymmiljön, de ansåg bland annat att män har lättare att ge sig hän åt sin träning utan att tänka på hur andra uppfattar dem. Vilket kan tyda på att de inte har något problem med osäkerhet kring sin träning. Inte heller våra manliga respondenter nämner att osäkerhet skulle vara ett problem för dem. Våra kvinnliga respondenter däremot påpekar att de tror att kvinnor i allmänhet kan välja att träna på

tjejdelen när de precis börjat med sin träning. De menar att då kvinnor skaffat sig mer erfarenhet så skulle de känna sig tillräckligt säkra för att träna i den allmänna delen. Vi har då vidare reflekterat över varför kvinnor ska behöva vara erfarna för att våga träna tillsammans med män och varför kvinnor är mer osäkra? Enligt Valentine, Jackson och Mayblin (2014) samt Salvatore och Maracek (2010) känner många kvinnor i deras studier en osäkerhet inför att träna bland män eftersom de inte kände att de behärskade alla maskiner, kände sig uttittade eller upplevde att de inte hörde hemma i gymmiljön. Vidare har det visat sig att kvinnor i större utsträckning än män blir ansedda som objekt som är accepterade att betrakta (Larsson, 2004; Johansson 1998). Detta är något som vi anser är etablerat i vårt samhälle i vissa sammanhang och kan generera till att kvinnor känner sig mer osäkra. Detta är även kopplat till strukturer och normer som råder i samhället och påverkar oss individer och vårt agerande. Genom erfarenhet blir individer mer säkra på sig själva och kan kanske på så vis ha lättare för att bortse ifrån att de blir betraktade. Detta kan vara en orsak till att kvinnor utan erfarenhet väljer att träna på en separat tjejdell. Vi tror dock att det kan finnas män som känner sig osäkra på gymmet likaså som att det finns kvinnor som inte upplever osäkerhet för att träna på gym bland män. Idealet för män i dagens samhälle är att de ska vara starka och ha mycket muskler (Larsson, 2004). Detta anser vi skulle kunna leda till osäkerhet bland män som inte lever upp till idealet eftersom de då avviker från den manliga normen.

I denna studie framkom det att de kvinnliga respondenterna såg ett behov av en tjejdell när de var nybörjare på gymmet, detta för att de skulle bli mer säkra på sig själva och sin träning. När de sedan uppnått en säkerhet i sin träning anser kvinnorna att de skulle känna sig mer bekväma med att träna i den allmänna delen. Detta ger oss anledning att diskutera behovet av en nybörjardell istället för en tjejdell, eftersom vi tror att både män och kvinnor kan känna sig osäkra. Kanske finns det ett behov av en nybörjar del där både män och kvinnor kan träna utan att känna att de måste prestera.

7.3 Manliga blickar

Vi har diskuterat att kvinnliga kroppar i allmänhet framställs som passiva objekt som är okej att betrakta i vårt samhälle, detta är även något som Connell (2009) och Johansson (1998) tar upp. Både våra manliga och kvinnliga respondenter svarade liknande på vår

inledningsfråga om varför de tror att separata tjejdalar finns på gym. Alla var överrens om att det är på grund av männens beteende och då främst deras blickar som gör att tjejdalarna blir efterfrågade av kvinnor. Genom blickar och ögonkontakt kan man utöva makt mot andra människor och få individer att känna sig osäkra och underlägsna (Backlund, 2006; Bergqvist, 2007, Heberlein, 2014). Alla människor måste ta ansvar för sitt handlande och sitt beteende angående sitt maktutövande. Att förminska en annan människa kan alla individer åstadkomma och det är viktigt att vara medveten om detta (ibid.). Enligt våra respondenter är det männen på gymmen som ger oönskade blickar till kvinnorna vilket innebär att det i detta fall är männen som besitter makten att besvåra kvinnorna. Detta kan leda till att kvinnor som blir tittade på av män kan känna ett obehag och att de blir begränsade i sitt utrymme på gymmet. Ingen av de män som deltog i vår studie uppgav att de tittar på kvinnor som tränar, dock kan det vara så att män tittar utan att själva vara medvetna om sin blick. Det behöver alltså inte finnas något bakomliggande motiv för hur de tittar på de som tränar, men att samhällets normer och vår kultur gör att vissa tar för givet att kvinnor kan bli betraktade på ett sätt som objektifierar. Män och kvinnor fostras in i olika roller och genom detta får de olika egenskaper och sätt att bete sig på, enligt Simone de Beauvoir (2002) blir vi redan från födseln skapade till antingen man eller kvinna. Männen kan alltså vara fostrade till sitt beteende och inte vara medvetna om hur de agerar gentemot kvinnor. Vi har i dagens samhälle hela tiden i vår närhet avklädda kvinnokroppar i form av olika reklambudskap och liknande. Ofta är detta inget som reageras på och vi tror att det gör oss avtrubbade till hur vi ställer oss till den kvinnliga kroppens integritet. Vi är alltså så vana vid att kvinnokroppen porträtteras som något vackert och något som är till för alla att titta på och ha åsikter om att vi inte tänker på när vi tittar på och bedömer en kvinna.

7.4 Manliga och kvinnliga roller

Det blir tydligt i vår studie att det finns föreställningar kring manligt och kvinnligt som upprätthålls på gym, både vad gäller ideal angående kvinnors och mäns utseende men även hur man ser på hur män och kvinnor tränar. Sådana föreställningar kan ha en bidragande effekt för varför separata delar för tjejer finns på gym. Det är konstruktioner som sker i samhället som gör att dessa föreställningar existerar och att de upprätthålls av både männen och kvinnorna. Respondenterna i vår studie svarade att de tror att

kvinnor väljer att träna på en separat tjejdell eftersom att de då kan ta i mer än vad de vågar i den blandade delen. Detta anser vi visar på att även kvinnorna upprätthåller den bild av kvinnan som de vet att samhället förväntar sig av dem. Men kvinnorna vågar vara så kallat "okvinnliga" på den separata delen och därmed ta i och låta mer när de tränar. Även andra studier visar på att styrketräning inte anses vara kvinnligt och att kvinnor inte vågar träna fullt ut tillsammans med män (Valentine, Jackson & Mayblin, 2014; Salvatore & Maracek, 2010). Anledningen till detta kan var den maskulina kulturen som råder på gym och att detta leder till att de manliga och kvinnliga rollerna förstärks. Den manliga rollen förstärks även genom att kvinnorna förväntar sig detta beteende från männen eftersom de inte vågar anstränga sig på samma sätt som de skulle gjort i en tjejdell. Detta är även något som Simone de Beauvoir berör i sin bok "Det andra könet" (2002), män och kvinnor förväntas bete sig olika. De kvinnliga respondenterna i vår studie sa att de inte skulle valt att träna på en tjejdell och att de inte brydde sig så mycket om männen när de tränade. Dock visar detta på att de känner till hur de förväntas vara som kvinnor men de väljer att bortse från detta.

Att separata delar på gym för tjejer existerar kan ge en skev och eventuellt felaktig bild av män. Det kan enligt oss ge en känsla av att kvinnorna måste skyddas från männen, då dessa tjejdellar är låsta. Vi har funderat på hur män kan uppleva detta, som man kanske det skulle kännas anklagande och som att bli utpekad som förövare redan innan något hänt. Män blir på något vis en homogen grupp som enbart på grund av sitt kön blir ett hot mot kvinnorna.

Vidare har vi diskuterat att kvinnor kan känna sig tvingade att vara i tjejdellen just eftersom den är benämnd som en tjejdell. Enligt Heberlein (2014) ska varje människa ha rätt att bestämma över sig själv och sitt liv, men hon menar också att vi kan vara offer för omständigheter vilket leder till att vi inte alltid är så fria som vi tror (ibid.). Det kan upplevas att kvinnor inte får lov att vara på den allmänna delen eftersom det finns en tjejdell. Detta kan även bidra till att förstärka känslan av att den allmänna delen är männens del och att det är männens territorium.

7.5 Religion och kultur

Träning och hälsa ska vara tillgängligt och något som går att uppnå för alla individer oavsett kultur, religion eller andra faktorer. En tjejdell på gym kan då uppfylla en viktig funktion när det kommer till kvinnors tillgång till träning. Fysisk aktivitet är viktigt för alla individer och ingen som vill träna ska behöva känna sig exkluderad på grund av sitt kön eller sin religion

8.0 Metoddiskussion

8.1 Den ursprungliga idén

Till en början var denna studie tänkt att genomföras på gym, där medlemmarna på gymmen skulle intervjuas. Tanken var att vi skulle intervju medlemmar på två olika gym, ett gym med en separat tjejdell och ett gym utan tjejdell, för att få ett bredare perspektiv. I inledningskedet såg vi inga hinder för att få tillgång att genomföra vår studie på gym, men det visade sig svårare än vi kunnat ana. Vi kontaktade totalt 20 gym i Dalarna, Gävleborg och Stockholm, ingen av dessa var intresserade av att låta oss genomföra vår studie hos dem. Dessa gym är tillgängliga för dess medlemmar 24 timmar om dygnet. Vi kontaktade gymmen dels genom att fysiskt besöka dem eller via mejl. Vid både besök och mejl så beskrev vi för personalen på gymmen vilket syfte och tillvägagångssätt vår studie hade, de fick även ta del av vårt missiv. Den personal som vi kom i kontakt med hade inte befogenhet att ta ett beslut kring huruvida vi fick genomföra vår studie hos dem eller inte, utan de vidarebefordrade vår information till sin chef. De gym som hörde av sig till oss igen svarade alla utom ett med mejl och avböjde deltagande. Ett av gymmens personal tog kontakt med oss via telefon för att få ytterligare information om studien. Detta gav oss också möjlighet att få fråga dem om anledningen till deras tveksamhet till att låta oss få tillgång till gymmet. Det framkom då att de var oroliga för att de som tränar på gymmen skulle känna ett obehag av att vi är på gymmet. De som tränar på deras gym tränar ofta självständigt och är inte beroende av öppettider då de kan ta sig in på gymmet även när det inte är bemannat, vår närvaro skulle då enligt personalen kunna leda till att deras gym skulle få dåligt rykte. Det dåliga ryktet skulle kunna komma från medlemmar som kunde uppleva ett obehag över att vi var närvarande på gymmet.

När vi inte fick tillgång till ett enda av de 20 gym vi varit i kontakt med gav detta oss en känsla av att personalen ville skydda sina medlemmar. Detta utan att medlemmarna har fått möjlighet att själva ge sin syn på om de vill delta eller ej. Vi har svårt att tro att vår närvaro och studie skulle inverka på medlemmarna och deras syn på gymmet i så stor utsträckning att det skulle påverka gymmets rykte i framtiden på ett negativt sätt. För att besvara de som tränade på minsta möjliga sätt hade vi planerat att befinna oss i området där medlemmarna tar av och på sina ytterskor, detta för att inte riskera att avbryta medlemmarna i sin träning. Att personalen på gymmen reagerade med denna tveksamhet ger ett sken av att de anser att vårt syfte med studien är känsligt för dem. Vi anser inte att vårt syfte är av känslig karaktär och kunde aldrig förutspå att det skulle vara så här svårt att få tillgång till ett gym. Men vi upplevde att personalen ansåg att det finns något problematiskt med att fråga deras motionärer om deras åsikter kring en tjejdell.

För att komma vidare med vår studie valde vi att försöka få tag på respondenter genom att stå utanför ett av dessa gym som erbjuder separat tjejdell och tillfråga de personer som kom ut från gymmets ytterdörr. Vi ansåg dock att det blev etiskt problematiskt då vi inte fått tillåtelse att göra studien inne på gymmet, därför valde vi att stå en bit ifrån gymmets ytterdörr. Enligt Czarniawska (2014) tillåtet att tillfråga personer om deltagande om en studie på en allmän plats, vi ansåg därför att det var acceptabelt att stå utanför gymmet. Dock medförde detta att vi inte skulle haft någon möjlighet att i förväg informera våra potentiella respondenter om att vi genomförde en studie och vad den innebar, vilket det enligt Czarniawska (2014) bör göras. Gymmet befinner sig mitt i en fyrvägskorsning vilket var en försvårande omständighet. Detta gjorde att vi aldrig visste vart motionärerna som kom ut från gymmet skulle ta vägen så det blev svårt att hinna tillfråga dem. Dessutom befann det sig inte så många motionärer på gymmet under tiden vi stod där. Vi befann oss utanför gymmet mellan klockan 16-18 under två vardagar, eftersom vi trodde av egna erfarenheter att det skulle vara många som valde att träna under dessa tider. Efter dessa två dagar hade vi inte lyckats fått en enda respondent, så vi valde än en gång att gå vidare i sökandet efter respondenter.

Ursprungligen hade vi även tänkt genomföra en observation på de gym som erbjuder en separat tjejdell. Enligt Tjora (2012) används observationsstudier till fördel för att

undersöka sociala situationer och få tillgång till direkt och levande data. Denna observation skulle kunna ge oss en bild av hur tjejdelen och den allmänna delen är utformade och om det finns saker som skiljer dem åt. Detta hade kunnat synliggöra vilka föreställningar det finns kring män och kvinnor och deras träning. Om maskiner och utrustning skilde sig åt på de olika delarna eller om själva inredningen var olika hade detta kunnat vara en indikation på att gymmet anser att kvinnor och män efterfrågar olika saker när de tränar. När vi inte fick tillgång till gymmen för att utföra vår studie så var vi tvungna att även lägga denna idé på hyllan.

8.2 Den faktiska studien

Eftersom det hade visat sig vara svårt att hitta de respondenter vi ville och tiden började bli knapp då deadline närmade sig, valde vi att gå vidare genom att slumpvis tillfråga studenter vid högskolan i Gävle. Enligt Czarniawska (2014) är det viktigt att informera deltagarna i studien i förväg för att ge dem en möjlighet att sätta sig in i studiens syfte och bli bekväma med att delta. Upplägget på vår studie gav dock inte utrymme för detta eftersom vi valde att ta kontakt med våra respondenter spontant och direkt i anslutning med intervjun. Alla respondenter var vana motionärer på gym, men däremot var inte alla bekanta med vad en tjejdell på gym innebar. Detta kan ha gjort att vi inte fick så utförliga svar som vi från början hade hoppats på. Vi ändrade inte heller någonting i vår metod, utan fasthöll vid att göra ostrukturerade intervjuer. Kanske hade vi fått mer utförliga svar av respondenterna om vi hade haft en semistrukturerad intervju som gick djupare in i ämnet. Vid genomförande av intervjuerna vi gjorde hade vi ibland svårt att komma på följdfrågor i stunden, detta ledde till att vissa intervjuer blev betydligt kortare än andra. Vi blev också varmare i kläderna ju fler intervjuer vi genomfört och på så vis bättre på att ställa följdfrågor till respondenterna. Genom att använda oss av en semistrukturerad intervju hade vi kunnat undvika situationer där vi inte visste vad vi skulle fråga eftersom vi då skulle haft färdiga frågor att gå efter, dock skulle vi inte vara lika fria i vår intervju med denna intervjuform.

Alternativet att ändra intervjuform från ostrukturerad till semistrukturerad ansåg vi inte vara möjlig då mycket tid hade gått när vi väntade på svar från de olika gymmen. Vi tror att en semistrukturerad intervju skulle kräva mer tid och energi av oss att genomföra och

vi skulle i så fall ha börjat tidigare med förberedelse för en sådan intervju. Vi antar även att vi skulle behövt ställa fler och utförligare frågor till respondenterna om vi ändrat till en semistrukturerad intervju. Detta eftersom vi då visste att de vi skulle intervjua inte nödvändigtvis tränade på gym med separat tjejdell och eventuellt inte var lika insatta i fenomenet tjejdell på gym som vi tänkt från början. Dessutom skulle dessa intervjuer då bli längre, vilket i sin tur skulle ta mer tid både att utföra och transkribera och denna extra tid kände vi inte att vi hade till vårt förfogande.

När vi avslutade intervjuerna frågade vi respondenterna om de hade något mer de ville tillägga. Om respondenterna var nöjda stängde vi av mobilen som spelade in intervjun och tackade respondenterna för deltagandet. Dock började några av respondenterna fortsätta att diskutera kring vår intervju efter att vi slutat spela in. Eftersom vi hade avslutat intervjun ansåg vi att det vore fel att använda det som respondenterna sa till studiens resultat, dock framförde respondenterna några intressanta perspektiv som hade kunnat vara till nytta för studien.

8.3 Påverkan på respondenter

De som deltar i denna studie kan påverkas på ett sätt som vi inte önskat från början. Män som deltagit i denna studie kan blivit påverkade till att se sig själva som en homogen grupp med andra män och att de på grund av sitt kön känner sig ansvariga för kvinnors eventuella känsla av obehag att träna på gym tillsammans med män. Detta är absolut inget vi hoppas att de män som deltagit har erfarit. Vi har genom våra frågor och vårt bemötande med alla våra respondenter verkligen tänkt på att inte skuldbelägga någon som deltagit. Vi har försökt att inte visa våra egna personliga åsikter och tankar kring de frågor som ställts och varit öppna för respondenternas svar.

8.4 Studiens tillförlitlighet

Intervju som datainsamlingsmetod i allmänhet och en ostrukturerad intervju som datainsamlingsmetod i synnerhet är svåra att göra om exakt som de gjorts tidigare (Lantz, 2007). Detta eftersom intervjun och dess frågor till respondenten skapas i samverkan med den individ som intervjuas. Det är alltså svårt att göra generella antaganden om en hel populations uppfattning med hjälp av en sådan studie (ibid.).

Dock visar det på vad våra respondenter tror och tycker vilket kan vara nog så värdefullt.

De respondenter som deltagit i denna studie är alla vana motionärer på gym, däremot vet vi inte vilka gym som de tränar på. Som tidigare nämnts hade vi tänkt intervjua enbart personer som tränar på gym som erbjuder separat tjejdell, eftersom vi tror att de är mer insatta i vad det innebär med en sådan del. Vi har reflekterat kring vad det kan ha för betydelse för vår studie att det nu inte blev på detta vis. Vi tror inte att det har haft en större betydelse för vår studie att vi inte enbart tillfrågat respondenter som tränar på gym som erbjuder separat tjejdell. Emellertid tror vi att svaren kan blivit annorlunda om vi intervjuat personer som tränat på sådana gym. De kan eventuellt ha en annan syn och mer egna erfarenheter kring valet att träna eller inte träna på en separat tjejdell. De som blev intervjuade för vår studie var alla medvetna om att tjejdell på gym existerar men alla var inte bekanta med det i närmare bemärkelse.

Likaså var tanken med att göra en ostrukturerad intervju från början att de tillfrågade respondenterna skulle vara insatta i ämnet och på det viset ge oss flera olika nyanserade svar på vår startfråga. På så sätt skulle vi också ha möjlighet att ställa olika följdfrågor till alla utifrån deras svar. Som det blev nu så svarade alla respondenter relativt lika, vilket också gjorde att våra följdfrågor blev ungefär detsamma. Dock vet vi inte om vi hade fått fler vinklar av ämnet bara för att vi tillfrågade personer som var insatta, men vi tror att det är rimligt att anta att de som valt att träna på ett gym med tjejdell har fler åsikter än personer som tränar på ett gym utan tjejdell och knappt är bekanta med det.

9.0 Slutsats och vidare forskning

Resultatet visar på att både män och kvinnor påverkas av rådande strukturer och normer i samhället. Dessa strukturer och normer kan även vara anledningar till varför separata delar för tjejer finns på gym. Män och kvinnor förväntas bete sig på olika sätt vilket leder till att män och kvinnor tvingas in i olika roller. I detta sammanhang leder det till att manliga normer dominerar på gymmen vilket har resulterat i att kvinnor kan uppleva ett behov av en separat tjejdell. Vi anser dock att könsrollerna borde neutraliseras och att en tjejdell snarare förstärker könsrollerna än gör de jämlika.

Vi anser att vidare forskning borde göras på detta område då vi upplevt ett tunt kunskapsunderlag och då speciellt angående separata tjejdelen på gym. Det kan vara av vikt att utföra mer omfattande studier med fokus på gym och sociala konstruktioner för att medvetandegöra hur vi i samspel med varandra påverkas av dessa.

Referenser

Backlund, B. (2006). *Inte bara ord: en bok om talad kommunikation*. (2., omarb. och utök. uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Beauvoir, S.D. (2002). *Det andra könet*. Stockholm: Norstedt.

Bergqvist, E. (2007). *Härskarteknik*. Stockholm: Frank.

Brinkmann, S. & Kvale, S. (2015). *InterViews: learning the craft of qualitative research interviewing*. (3. ed.) Los Angeles: Sage Publications.

Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. (2., [rev.] uppl.) Malmö: Liber.

Cohen, L., Manion, L. & Morrison, K. (2007). *Research methods in education*. (6. ed.) London: Routledge.

Connell, R. (2009). *Om genus*. (2., utvidgade och omarb. uppl.) Göteborg: Daidalos.

Czarniawska, B. (2014). *Ute på fältet, inne vid skrivbordet*. (1. uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Donnelly, T., Al Suwaidi, J., Al Bulushi, A., Al Enazi, N., Yassin, K., Mohammad Rehman, A., Abu Hassan, A. & Idris, Y. (2011) The influence of cultural and social factors on healthy lifestyle of Arabic women. *Avicenna*, 2011(3), doi: 10.5339/avi.2011.3

Elvin-Nowak, Y. & Thomsson, H. (2003). *Att göra kön: om vårt våldsamma behov av att vara kvinnor och män*. Stockholm: Bonnier.

Gray, J. (1992). *Män är från Mars, kvinnor är från Venus*. Stockholm: Bromberg.

Göth, L. & Lycken, K. (2002). *Religion: för grundskolans senare del. Grundbok*. (1. uppl.) Stockholm: Natur och kultur.

Hacking, I. (2000). *Social konstruktion av vad?*. (1. uppl., 3. tr.) Stockholm: Thales.

- Hansson, B. (2011). *Skapa vetande: vetenskapsteori från grunden*. (1. uppl.) Lund: Studentlitteratur.
- Heberlein, A. (2014). *Etik: människa, moral, mening: en introduktion*. Stockholm: Bonnier.
- Hirdman, Y. (red.) (1992). *Kvinnohistoria: om kvinnors villkor från antiken till våra dagar*. Stockholm: Utbildningsradion.
- Johansson, T. (1998). *Den skulpterade kroppen: gymkultur, friskvård och estetik*. Stockholm: Carlsson.
- Lantz, A. (2007). *Intervjumethodik*. (2., [omarb.] uppl.) Lund: Studentlitteratur.
- Larsson, H. (2004). Idrott och genus: kroppens materialisering. *Dansk sociologi*. (2004(15):2, s. 55-72).
- Salvatore, J. & Marecek, J. (2010). Gender in the Gym: Evaluation Concerns as Barriers to Women's Weight Lifting. *Sex Roles*, 2010(63), 556-567. doi:10.1007/s11199-010-9800-8.
- Tjora, A. (2012). *Från nyfikenhet till systematisk kunskap: kvalitativ forskning i praktiken*. (1. uppl.) Lund: Studentlitteratur.
- Valentine, G., Jackson, L. & Mayblin, L. (2014). Ways of Seeing: Sexism the Forgotten Prejudice?. *Gender, Place & Culture*, 21(4), 401-414. doi:10.1080/0966369X.2014.913007.
- Vetenskapsrådet (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning [Elektronisk resurs]*. Stockholm: Vetenskapsrådet.
- Woxnerud, K. (1997). *Träningsboken: säker, effektiv och rolig träning!: [träningstips, muskler, styrketräning, konditionsträning, rörlighetsträning, mat och dryck, fettförbränning]*. Stockholm: S.A.F.E. (Scandinavian Academy of Fitness Education).

Bilaga 1 - Missiv

Missiv

Hej!

Vi är två studenter från hälsopedagogiska programmet på Högskolan i Gävle som läser vår sista termin. Vi håller just nu på med vårt examensarbete i pedagogik och har valt att inrikta oss på träning på gymanläggningar.

Syftet med vår studie är att undersöka motionärers åsikter om varför en separat del för tjejer på gym finns. Vi skulle vilja ställa några snabba frågor om detta och givetvis blir dina svar helt anonyma. Det är helt frivilligt att delta i denna studie och du kan självklart tacka nej till att delta. Intervjun beräknas ta cirka 5 minuter och dina svar kommer att spelas in för att sedan ordagrant skrivs ner i ett dokument på en dator. Du kan fram till och med den 5 maj ta kontakt med oss och få dina svar bortplockade ur studien om du skulle ångra ditt deltagande.

Den färdiga studien kommer att publiceras på DiVA som är en databas för färdiga uppsatser och publikationer som skrivits av forskare, lärare och studenter vid Högskolan i Gävle.

Tack för din medverkan!

Anna Lindström (student)

Elin Haraldsson (student)

Elisabet Hedlund (handledare)

tfk10alm@student.hig.se

hhp12ehn@student.hig.se

elisabet.hedlund@hig.se

